

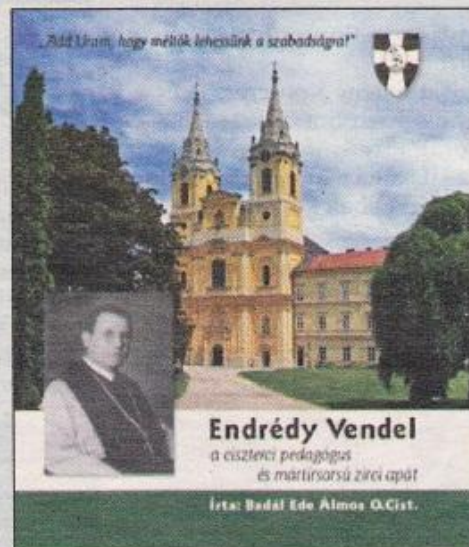
A mártírsorsú zirci apát

A matematika tanárai alighanem ritkán tartoznak a népszerű pedagógusok közé. Legfeljebb felnőtt fejjel szokta őket dicsérni a legtöbb diák, akár csak az édesapák szigorúságát. A Sopron vármegyei Endréden (a mai Fertőendréd) 1895-ben, tízgyermekes földműves családban született *Hadarits Kálmán*, a későbbi *Endrédy Vendel* zirci apát nemcsak testalkatánál fogva volt tiszteletet parancsoló ember, tehetsége és emberszerető személyisége tette igazán azzá.

A zirci apátság és a budai Szent Imre Gimnázium kiadásában megjelent életrajza a már elhunyt ciszterci történész, *Badál Ede Álmos* munkája. A tanítvány szeretetével, de a történetíró tárgyilagosságával készült munka több mint életrajz. Bepillantást ad a ciszterci rend zirci kongregációjának XX. századi történetébe, értékteremtő munkájába és a szétszóratás éveibe.

A soproni bencés diák előbb a győri egyházmegye kispapja lett, 1917-ben azonban a szerzetes tanári hivatást választotta. Amikor megnyílt előtte az egyetemi érvényesülés lehetősége, akkor is a gimnáziumi tanári hivatást választotta. 1921-től tanított Budán. Módszerei, eredményei miatt tanulmányi felügyelő is lett.

A rend budai gimnáziumának építését felügyelő bizottságban is kitűnt képességeivel. 1939-ben zirci apáttá választották. Ebben a figyelmet felkelteni szándékozó írásban csak jelezni tudjuk, milyen belső rendi változások, reformok ügyeivel kellett megküzdenie. A szovjet megszállás miatt kialakuló új helyzetre is igyekezett felkészíteni rendjét. Nem sejtette, mi vár rá. 1950-ben az utcáról rabolta el az ÁVO, súlyos kínzások után koholt vádak

alapján tizennégy évre ítélték. 1957-ben szabadulhatott végleg, 1981-ben, Pannonhalmán bekövetkezett halála után térhetett „haza” Zircre.

A magyar egyház és a hazai ciszterciek nagy alakját, a „vértanúk egyháza” áldozatát mutatja be ez a kiváló kötet, amely nélkül nem lehet többé igazán megismerni a XX. század magyar történelmét.

Rosdy Pál

(*Badál Ede Álmos O. Cist.: Endrédy Vendel, a ciszterci pedagógus és mártírsorsú zirci apát. Kiadta a Zirci Ciszterci Apátság és a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium, Budapest, 2012.*)